

Nr 455.

Av herr Winkler m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 192, angående statsmonopolet å tobakstillverkningen i riket.

Såsom framgår av den å sid. 102 ff. lämnade framställning i Kungl. Maj:ts proposition till årets riksdag nr 192 angående statsmonopol å tobakstillverkningen i riket, ha under de senaste fem åren upprepade framställningar gjorts från tobaksimportörernas sida rörande restitution av licensavgifter i vissa fall.

Till icke oväsentlig del synas dessa framställningar bero på sökandenas övertygelse att enligt 1914 års monopolförordning nedsättning av priskurantpriset ävensom det förhållandet, att den licenserade varan av ena eller andra anledningen icke kunnat i marknaden saluföras, berättigar till återbekommande av erlagd licensavgift. Priskurantpriset definieras i förordningen som det pris, tobaksvara skall betinga vid försäljning till allmänheten och skall av monopolets utöware bestämmas till det belopp, importören önskar erhålla för varan, varav i själva verket synes framgå, att det är försäljningsögonblickets och icke införseltillfällets pris, som är grundläggande för licensavgiftens beräkning. Denna tolkning har vunnit gehör bl. a. hos kommerskollegium och generaltullstyrelsen och har av Kungl. Maj:t såtillvida uppmärksamrats, att ett uttryckligt stadgande i motsatt riktning införts i den föreslagna § 22, samtidigt som man genom införandet av s. k. tobaksskattelager för framtiden sökt undvika behovet av omlicensering. Statsmakterna ha dock beträffande den rättsfråga, som här föreligger, ännu icke träffat något avgörande.

Kungörelsen nr 412 av den 27 juni 1919 utgör däremot uttrycket för regeringens och riksdagens mening, att *billighetsskäl* i viss utsträckning tala för restitution av det belopp, som till följd av nedlicensering erlagts för mycket av tobaksimportören. Sedan Kungl. Maj:t den 12 febr. 1920 föreskrivit, att ansökningar om sådan restitution må kunna prövas med hänsyn *jämväl* (vilket i praktiken tolkats som *uteslutande*) till resp. sökandes »ekonomiska ställning i allmänhet», kom emellertid det sålunda beslutade förfarandet endast dem till godo, som kunde styrka medellöshet och sålunda i regel icke de större importfirmorna, hur stora deras av fredskrisen vållade förluster än voro. Innan ifrågavarande kungörelse, på sätt i propositionen föreslås, upphäves, synes det rimligt, att hänsyn tages till de

sålunda förbigångna firmorna genom tillmötesgående av deras restitutionskrav, vilka sammanlagt enligt av Svenska Tobaksgrossisternas Förening verkställd utredning uppgår till högst en halv million kronor.

En sådan åtgärd synes så mycket mer berättigad, som ifrågavarande firmors ekonomiska ställning till följd av den särskilda skatten och därmed sammanhängande importförbuds verkningar, numer enligt uppgift är synnerligen vansklig, men någon efterprovning av deras ansökningar med hänsyn tagen härtill icke ansetts i administrativ väg kunna ifrågakomma. Då ett kontant utbetalande av ett belopp av nämnda ungefärliga storlek kunde vålla vissa svårigheter åtminstone för monopolbolagets del, synes det emellertid mer ändamålsenligt, att resp. sökande genom returnota eller eljest hos bolaget gottskrives det uträknade restitutionsbeloppet för att tillgodonjutas vid senare licenseringar. Om tillgodohavandet dessutom med en femtedel fördelas å vart och ett av de föreslagna oktrojåren, vunnas för monolet ytterligare bekvämlighet, och säkerhet ernåddes, att gottskrivningarna endast komme de importörer tillgodo, som under oktrotiden fortsatte sin vällovliga verksamhet. Dock må, där billigheten så kräver, även ett kontant restitutionsförfarande ifrågakomma.

Å sid. 104 i propositionen återfinnes en sammanfattning av resultatet av de mellan monopolbolagets och importföreningens styrelser inför kommerskollegium förda förhandlingar om licensrestitution. Härav framgår bl. a., att enighet vunnits mellan parterna därom, att restitution över huvud taget borde få påräknas, då varan överlämnades till monopolbolaget för förstöring. Statsrådet och chefen för finansdepartementet har likväl icke velat för framtiden förorda restitution i dessa av ändrat konjunkturläge, skada, mögling etc. betingade fall. Ett frångående av den träffade överenskommelsen synes emellertid komma att betyda en väsentlig nackdel för den redan hårt belastade importhandeln. Som en skälig lämplighetsåtgärd borde följaktligen gottgörelse böra ifrågakomma vid senare licenseringar för stämplrar, som tidigare varit åsatta till monopolbolaget för förstöring överlämnade varor.

Statsrådet och chefen för finansdepartementet har ej heller ansett, att restitution bör medgivas vid varans reexport till utlandet. Monopolbolaget åter har mot detta fall endast haft att invända, att licensavgift i restitutionshänseende borde likställas med tullavgift, vilken invändning bortfallit, när tobaksvara hädanefter kommer att betraktas som tullfri. Det förtjänar också uppmärksammas, att monopolbolaget vid upprepade tillfällen exporterat tobaksvaror, utan att skatt erlagts för desamma. Någon ändring i denna praxis förutses icke, varför likställigheten inför lagen bjuder, att importhandeln må kunna räkna med motsvarande möjlighet. Dock synes kravet på stämplarnas makulering böra upprätthållas, och restitution jämväl härvidlag endast böra innebära, att stämplarnas värde gottskrives för framtida licenseringar.

I anslutning till det ovan utvecklade få vi hemställa,

att riksdagen måtte bifalla Kungl. Maj:ts proposition nr 192 med förslag till förordning om vissa ändringar i förordningen den 15 dec. 1914 (nr 436) ang. statsmonopol å tobakstillverkningen i riket endast med följande tillägg:

a) Efter § 22, 2 mom. tredje stycket tillfogas: Dock må för de fall, då importerad vara antingen till monopolets utöware överlämnas för förstöring eller ur riket återutföres, densamma åsatta och makulerade stämplor vid ansökan därom gottskrivas den sökande vid senare åsättande av stämplor å annan vara.»

b) Efter det sista stycket i förordningen tillägges:

»För ifrågavarande prövning må billigheten prövas även utan hänsyn till sökandens ekonomiska ställning i allmänhet» och må bifall till ansökningen innebära, att det för restitution medgivna beloppet med $\frac{1}{5}$ under vart och ett av åren 1924—28 gottskrives den sökande vid åsättande av stämplor å licenserad vara; dock må i fall, där särskilda förutsättningar därför föreligga, jämväl ett kontant restitutionsförfarande ifrågakomma.

Stockholm den 9 april 1924.

Nils Winkler.

A. Henrikson.

Cl. Lindskog.

G. A. Björkman.

Sven Persson.